

3. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова, І. С. Задорожний, Д. А. Тарасенко; 2-е вид., випр. і допов. Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2024. 347 с.

4. Моргунов О.А. Сутність та особливості інформаційно-аналітичної роботи в органах внутрішніх справ. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2014. Випуск 27. Том 2. С. 65-68.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-84>

TYPES OF ADMINISTRATIVE PROCEDURES IN THE FIELD OF SPORTS PROCEDURES AND REHABILITATION

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ СПОРТИВНИХ ПРОЦЕДУР ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

Krychfalushiy V. I.

*Postgraduate Student at the
Department of Administrative,
Financial and Information Law,
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Кричфалушій В. І.

*аспірант кафедри
адміністративного, фінансового та
інформаційного права, Ужгородський
національний університет
м. Ужгород, Україна*

Чинним законодавством України виділяють такі різновиди адміністративних процедур, як: втручальна процедура; заявна процедура.

Відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 2, 36, 38-46 Закону України «Про адміністративну процедуру» визначається, що заявною адміністративною процедурою є одна з форм реалізації адміністративно-правових повноважень органів публічної влади, яка передбачає ініціацію певної дії (наприклад, отримання дозволу, ліцензії, сертифіката) шляхом подання заяви особою, яка має на це право. У контексті спортивної медицини та медичної реабілітації заявна процедура є ключовим інструментом легалізації діяльності та доступу до надання медичних послуг. До прикладів заявної адміністративної

процедури у цій сфері необхідно виділити: отримання ліцензії на провадження медичної практики, що регулюється відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [1] та Постанови Кабінету Міністрів України № 285 від 02.03.2016 року «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики» [2], зокрема. У процесі здійснення заявної процедури з питань ліцензування медичної практики відбувається її ініціювання відбувається в наслідок дій суб'єкта господарювання (юридична особа або ФОП), який подає заяву до МОЗ України або через електронний кабінет; крім того він має додавати документи щодо матеріально-технічного забезпечення, наявності фахівців, приміщень; за результатами адміністративної справи МОЗ України ухвалює рішення у формі адміністративного акта про надання (або відмову в наданні) ліцензії. В процесі провадження із реалізації заявної процедури допускається внесення змін до ліцензії (розширення видів медичної допомоги, зокрема реабілітації).

Також до заявних процедур у сфері спортивної медицини та реабілітації необхідно віднести атестацію (сертифікацію) медичних працівників, що відбувається в межах діяльності атестаційної комісії, до якої подаються документи про освіту, стаж, підвищення кваліфікації (БПР); в наслідок розгляду адміністративної справи атестаційна комісія ухвалює рішення про присвоєння/підтвердження кваліфікаційної категорії (сертифіката).

Медичний заклад, який бажає надавати безоплатні послуги реабілітації у межах програми медичних гарантій, повинен: подати заяву до НСЗУ про бажання укласти договір; додати документи, що підтверджують відповідність умовам (ліцензія, персонал, оснащення); у разі схвалення – підписується електронний договір, що має публічно-правову природу.

Заявна процедура забезпечує правову визначеність, підзвітність і рівність суб'єктів господарювання при доступі до надання послуг. У сфері спортивної медицини та медичної реабілітації вона відіграє роль правового фільтру, що гарантує відповідність стандартам якості та безпеки через формальні юридичні процедури.

«Втручальна» адміністративна процедура регламентується відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 2, 36, 37, 46 Закону України «Про

адміністративну процедуру» та розуміється як така, у межах якої орган публічної адміністрації приймає адміністративний акт, що встановлює обов'язки, обмежує права або іншим чином несприятливо впливає на права, свободи чи законні інтереси фізичних або юридичних осіб [3]. Таким чином, зазначена процедура характеризується ініціативою органу публічної влади, а не приватної особи, що відрізняє її від заявних процедур. Вона є проявом владного втручання держави у правовідносини суб'єкта господарювання або фізичної особи з метою усунення виявлених порушень, недоліків або запобігання шкоди публічному інтересу. Особливої актуальності втручальні адміністративні процедури набувають у сфері охорони здоров'я, де обмеження чи припинення професійної діяльності можуть бути зумовлені безпосереднім ризиком для життя і здоров'я пацієнтів.

Закон України «Про адміністративну процедуру» визначає також процесуальні гарантії таких процедур. Стаття 36 Закону України «Про адміністративну процедуру» вимагає, щоб втручальний адміністративний акт був чітким, обґрунтованим та юридично визначеним, а відповідно до статті 37 України «Про адміністративну процедуру» – кожне таке рішення повинно містити письмове обґрунтування, у якому вказуються підстави, докази, правове обґрунтування і правові наслідки для особи. Стаття 46 передбачає механізми відкликання або зміни адміністративного акта у разі зміни обставин або виявлення його протиправності.

У сфері спортивної медицини та медичної реабілітації втручальні адміністративні процедури виявляються у таких ключових формах: 1) *анулювання або зупинення дії ліцензії на провадження медичної практики* (у разі порушення суб'єктом ліцензійних умов, визначених постановою Кабінету Міністрів України № 285 від 02.03.2016, зокрема: відсутність кваліфікованого персоналу (лікаря ФРМ, ерготерапевта тощо), недотримання санітарно-гігієнічних норм у приміщеннях, використання несертифікованого обладнання, МОЗ України як ліцензійний орган має право ініціювати позапланову перевірку, за результатами якої може бути прийнятий акт про анулювання ліцензії. Таке рішення, прийняте без заяви суб'єкта господарювання, обмежує його право на здійснення господарської діяльності у сфері медичних послуг, а отже, є

прикладом втручального адміністративного акту); 2) *відмова у пролонгації або розірвання договору з НСЗУ* (Національна служба здоров'я України [4], виявивши системні порушення умов договору про медичне обслуговування населення в межах програми медичних гарантій (наприклад, фальсифікацію медичної документації, відсутність необхідного персоналу або тривале невиконання індивідуального реабілітаційного плану), має право прийняти рішення про відмову в подальшому контрахтуванні або припинення фінансування закладу, що також є втручальним актом, який тягне за собою негативні фінансові та репутаційні наслідки для медичного закладу); 3) *обмеження професійної діяльності окремих медичних фахівців* (у випадках виявлення фактів медичних помилок, порушення етичних норм, відсутності чинної атестації або сертифіката БПР, МОЗ чи атестаційна комісія можуть ухвалити рішення про тимчасове або повне припинення професійної діяльності лікаря; таке рішення не лише порушує інтереси особи у сфері працевлаштування, а й потребує обов'язкової процесуальної обґрунтованості відповідно до ст. 37 Закону України «Про адміністративну процедуру»); 4) *адміністративний примус в результаті контролюючих перевірок* (органи державного контролю (наприклад, Держпродспоживслужба або Державна служба України з лікарських засобів) можуть за результатами перевірок на об'єктах, що надають послуги спортивної реабілітації (реабілітаційні центри, диспансери спортивної медицини), винести приписи, постанови про штрафи або рішення про тимчасове зупинення діяльності, які мають характер адміністративного акта втручального типу, що підлягають негайному виконанню, але можуть бути оскаржені у встановленому порядку).

Особливу увагу слід приділити тому, що втручальні адміністративні акти повинні відповідати принципу пропорційності, визначеному ст. 12 Закону України «Про адміністративну процедуру». Тобто, орган публічної адміністрації зобов'язаний обрати найменш обтяжливий для особи варіант втручання, необхідний для досягнення мети втручання, з урахуванням альтернативних способів дії [5, с. 95-98], що має особливе значення в медичній сфері, де надмірне або безпідставне обмеження діяльності закладу може призвести до

відсутності доступу до послуг для населення, зокрема для вразливих груп (ветеранів, осіб з інвалідністю, дітей).

На відміну від заявних процедур, втручальні вимагають посиленої аргументації з боку органу влади та надання особі процесуальних гарантій: права бути заслуханою, надавати пояснення, оскаржувати рішення, та є тісно пов'язаними з реалізацією нагляду, контролю, дисциплінарної відповідальності та правозастосовної функції публічного управління.

Таким чином, втручальна адміністративна процедура у сфері спортивної медицини та медичної реабілітації є інструментом забезпечення публічних інтересів, контролю за дотриманням стандартів медичних послуг, водночас вона потребує дотримання принципів адміністративної справедливості, обґрунтованості, пропорційності та права на захист. Її ефективне впровадження вимагає високої професійної культури державних службовців, наявності чітких нормативно закріплених підстав для прийняття рішень та відкритих механізмів апеляційного оскарження.

Література:

1. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII
URL.:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

2. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова Кабінету Міністрів України № 285 від 02.03.2016 року
URL.:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-п#Text>

3. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX
URL.:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

4. Про утворення Національної служби здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1101. URL.:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-п#Text>

5. Лученко М.М. Принцип пропорційності: аспекти теоретичної характеристики. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 3. С. 95–98